

Veelgestelde vragen overstrooming

Warmere winters, nattere zomers. We kunnen er over meepraten in Nederland. Met de verandering van het klimaat neemt het smeltwater op de Noordpool toe. Gevolg: de zeespiegel stijgt. Met een hogere zee, kunnen golven gemakkelijker over de duinen slaan. Dit kan leiden tot lichte overlast, maar ook tot een ramp van nationale omvang. Bijvoorbeeld dat delen van Nederland, ook Den Haag, onder water komen te staan.

De overheid investeert in dijken en duinen, maar ook u als inwoner van Pijnacker-Nootdorp kan zich voorbereiden.

Van de vraag "Wat is een overstrooming?" tot de vraag "Hoe kan ik mij voorbereiden op een overstrooming?", in de veelgestelde vragenlijst vind u de antwoorden op de vragen die u heeft over overstroomingen.

Veelgestelde vragen overstrooming.....	1
Overstromingen.....	2
Wat kunnen de gevolgen zijn van de klimaatverandering?	2
Wat is een overstrooming?	2
Wat is wateroverlast?	2
Wat is de kans op een overstrooming in Nederland?.....	2
Wat zijn de gevolgen van een overstrooming?	2
Staan de overstroomingsrisico's ook op de risicokaart?	2
Hoe groot is de kans dat het water echt zo hoog komt als de risicokaart aangeeft?	2
Vragen over de risicokaart.....	2
Pijnacker-Nootdorp en overstroomingen.....	3
Zijn de inwoners van Pijnacker-Nootdorp zich bewust van het overstroomingsrisico?.....	3
Wat zijn nu echt overstroomingsrisico's voor onze gemeente?.....	3
Wat is een dijkring?.....	3
Welke delen van Pijnacker-Nootdorp lopen kans om te overstromen en hoe hoog komt het water daar?	3
U en overstroomingen	4
Heb ik nog gas, water en licht bij een overstrooming?	4
Hoe kan ik mij voorbereiden op een overstrooming?.....	4
De overheid en overstroomingen	6
Wat doet de overheid om een overstrooming te voorkomen?	6
Wie is er verantwoordelijk voor het onderhoud aan duinen, dijken en andere waterkeringen?	6
Hoe worden dijken, duinen en dammen veilig gehouden?	6
Ergst denkbare overstrooming	7
Wat is een ergst denkbare overstrooming?	7
Hoe ontwikkelt zich een ergst denkbare overstrooming?	7
Hoe lang blijft er daadwerkelijk water staan?	8
Hoe lang zijn de gevolgen van een overstrooming merkbaar?	8
Welk gebied in regio Haaglanden wordt het ergst getroffen?.....	8
Meer informatie?.....	9

Overstromingen

Wat kunnen de gevolgen zijn van de klimaatverandering?

Met de verandering van het klimaat neemt het smeltwater op de Noordpool toe. Gevolg: de zeespiegel stijgt. Met een hogere zee is minder extreem weer nodig om een overstroming te veroorzaken. Steeds lagere golven kunnen gemakkelijk over de duinen en dijken slaan. Dit kan leiden tot lichte overlast, maar ook tot een ramp van nationale omvang. Bijvoorbeeld dat delen van Nederland, ook Pijnacker-Nootdorp, onder water komen te staan.

Wat is een overstroming?

Een overstroming ontstaat als een onbeheersbare hoeveelheid water het land instroomt. Dat kan vanuit een rivier, een binnenwater of de zee zijn. Er kan bijvoorbeeld een gat ontstaan in een waterkering. Ook kan er over een grote lengte zoveel water over de dijken lopen dat zandzakken of andere noodmaatregelen het water niet kunnen tegenhouden.

Wat is wateroverlast?

Water op het land door hevige regen noemen we geen overstroming, maar wateroverlast.

Wat is de kans op een overstroming in Nederland?

De kans op een overstroming in Nederland is niet groot, maar wel aanwezig. De watersnoodramp van 1953 is hét voorbeeld van een overstroming in Nederland. Deze ramp zorgde voor 1.800 doden en 70.000 evacués. Gelukkig zijn overstromingen van deze omvang sindsdien niet meer voorgekomen. Onderhoud van de waterkeringen (duinen, dijken en dammen) blijft nodig.

Voorgaande jaren is er genoeg gebeurd waardoor een deel van Nederland natte voeten kreeg. Bijvoorbeeld de extreme wateroverlast in 1993 en 1995 in Limburg en het rivierengebied. Of de dijkdoorbraak in Wilnis in 2003. In 2004 stond het Westland nog onderwater en in november 2007 werd extra dijkbewaking in de regio Rijnmond ingesteld tijdens een zware storm.

Wat zijn de gevolgen van een overstroming?

Wat er precies gebeurt bij een overstroming is moeilijk te voorspellen. Het hangt af van de snelheid en de kracht van het water, de waterhoogte en de omvang van het overstroomde gebied. Het gebied achter de doorgebroken dijken loopt als eerste onder. Daarna de lager gelegen gebieden. Of úw huis onder water komt te staan is afhankelijk van waar de dijk doorbreekt én hoe hoog uw woning ligt.

Met een beetje geluk stroomt het water uw huis niet binnen. Maar als de stroom uitvalt, werken de rioolpompen niet meer. Straten komen dan blank te staan. Ook de wc doortrekken lukt dan niet meer.

Staan de overstromingsrisico's ook op de risicokaart?

De risicokaart toont welke gebieden onder water kunnen komen te staan en hoe hoog het water komt wanneer dijken of duinen doorbreken. Per locatie wordt de hoogst verwachte waterstand getoond. Bij het maken van deze kaart is ervan uitgegaan dat er niet ingegrepen wordt om het water tegen te houden.

Hoe groot is de kans dat het water echt zo hoog komt als de risicokaart aangeeft?

Deze situatie doet zich op zijn hoogst eens in de 10.000 jaar voor.

Vragen over de risicokaart

Heeft u vragen na het bekijken van de informatie op de risicokaart? Belt u dan met 070 - 441 8300 of stuur een e-mail naar risicokaart@pzh.nl.

Pijnacker-Nootdorp en overstromingen

Zijn de inwoners van Pijnacker-Nootdorp zich bewust van het overstromingsrisico?

Nee. Het onderwerp overstromingen houdt de gemiddelde inwoner niet echt bezig. Eind 2007 is er een onderzoek geweest naar de beleving van risico's onder de burgers van onze gemeente. Op de vraag waar zij aan denken als het om risico's gaat, worden waterrisico's of het risico op een overstroming niet of nauwelijks genoemd. Wanneer gevraagd wordt hoe waarschijnlijk men het acht dat er een overstroming zal plaatsvinden in Den Haag en omgeving, zegt ongeveer de helft van de inwoners dit wel waarschijnlijk te vinden. Onze inwoners zijn dus niet bewust bezig met het risico op overstroming, maar een deel van hen ziet wel in dat er een kans op overstroming is.

Wat zijn nu echt overstromingsrisico's voor onze gemeente?

De regio Haaglanden wordt grotendeels bedreigd door een overstroming vanuit de zee. Bedreiging voor de gemeente vanuit de rivieren is minder groot. Extreme regenval, zoals in de zomer van 2006, kan op sommige plaatsen tot hogere waterstanden leiden, maar dit valt niet onder de noemer overstroming. Dit valt binnen de categorie wateroverlast. Deze mogelijke wateroverlast wordt niet op de risicokaart getoond.

Wat is een dijkkring?

Nederland heeft 95 zogenaamde dijkkringen. Een dijkkring bestaat uit een aaneengesloten keten van waterkeringen (bijvoorbeeld duinen, dijken en dammen). Het gebied binnen een dijkkring wordt hiermee beschermd tegen overstromingen.

Pijnacker-Nootdorp ligt binnen dijkkring 14. De waterdeskundigen hebben drie scenario's opgesteld voor het doorbreken van dijkkring 14: een rivierenscenario, een Nieuwe Waterwegscenario en een kustscenario.

Welke delen van Pijnacker-Nootdorp lopen kans om te overstromen en hoe hoog komt het water daar?

De op de provinciale risicokaart weergegeven overstromingsdiepten zijn berekend aan de hand van de meest recente geografische hoogtegegevens. Dit beeld wordt dan ook beschouwd als een reëel beeld van wat er zou kunnen gebeuren. Door in de kaart met de muis op de blauwe plekken te klikken, kunt u met de Info-functie de berekende waterhoogte zien.

U en overstromingen

Heb ik nog gas, water en licht bij een overstroming?

Waarschijnlijk niet. Staat er meer dan 25 centimeter water, dan valt de elektriciteitsvoorziening uit. Ook de drinkwatervoorziening, de gaslevering en de riolering zullen dan waarschijnlijk uitvallen. Hoe groter de overstromingsdiepte, hoe groter de kans op uitval. Herstel van deze nutsvoorzieningen na een grote overstroming kan lang duren. Kabels, leidingen en aansluitingen moeten worden gecontroleerd en eventueel hersteld. Dit kan maanden duren.

Daarnaast kan een langdurig blootstaan aan water forse schade toebrengen aan gebouwen. Het stromen van het water kan schade toebrengen aan de wegen, bruggen et cetera.

Hoe kan ik mij voorbereiden op een overstroming?

Reken erop dat u de eerste drie dagen van een ramp (72 uur) op uzelf bent aangewezen.

Wees voorbereid:

- *Radio*
De kans is groot dat bij een overstroming de stroom uitvalt. U heeft dan ook geen werkende televisie of computer, terwijl de gemeente Den Haag tijdens een ramp met u communiceert via de regionale radiozender, radio West. Zorg dus dat u een radio op batterijen in huis heeft. Met een radio op batterijen kunt u radio West (89.3 FM) blijven ontvangen.
- *Drinkwater*
Bij een overstroming kan het zijn dat er geen of vervuild drinkwater uit de kraan komt. Een voorraad is dus noodzakelijk. Zorg dus dat u voldoende drinkwater, een eerste levensbehoefte, in huis heeft. (advies van de Rijksoverheid: drie liter water per persoon per dag). Schaf een jerrycan aan die bij nood kunt vullen met water.
- *Gas*
Bij een overstroming wordt het gas niet zo snel afgesloten. U kunt dus water koken of eten opwarmen. Mocht er water in uw huis stromen, draai dan de gaskraan dicht om explosiegevaar te voorkomen.
- *Telefoon*
Tijdens en na een ramp is er altijd druk telefoonverkeer. Iedereen wil weten wat er aan de hand is en of familie en vrienden het goed maken. Het telefoonnet kan dan overbelast raken. Bel dus zo min mogelijk en luister voor informatie naar Radio West (89.3 FM).
- *Noodpakket*
Stel een noodpakket samen. De volledige lijst vindt u op www.crisis.nl. In een noodpakket zit minimaal:
 - Zaklamp met extra batterijen.
 - EHBO-doos.
 - Lucifers in waterdichte verpakking.
 - Voorraadjie medicijnen die u op doktersvoorschrift gebruikt.
 - Contant geld en kopieën van identiteitsbewijzen.
 - Drinkwater (advies: 3 liter water per persoon per dag).
 - Voorraad houdbaar eten en verzorgingsartikelen.

Tijdens een overstroming:

- Luister naar radio West (89.3.FM).
- Volg de aanwijzingen van overheid en hulpverleners op.
- Als u niet weg hoeft, ga dan naar het hoogste punt in uw huis. Neem uw radio op batterijen en uw noodvoorraad mee.

De overheid en overstromingen

Wat doet de overheid om een overstroming te voorkomen?

Op dit moment is onze kust veilig, maar over 50 jaar voldoet de Nederlandse kust niet meer aan de eisen om een gestegen zeespiegel en krachtigere golven te weerstaan. Voorkomen is beter dan genezen. Daarom investeert de overheid flink in versterking van dijken en duinen.

Een goed voorbeeld is de versterking van de zeevering bij Scheveningen en Kijkduin door het Hoogheemraadschap van Delfland, de provincie Zuid-Holland en Rijkswaterstaat. De boulevard bij Scheveningen wordt versterkt, aan de zeezijde van de bestaande duinen bij Kijkduin komt een extra duinenrij en de kustlijn wordt strak getrokken. Ook wordt het bestaande strand verbreed.

Plannen

De gemeente werkt samen met de hulpverleningsregio Haaglanden en de diverse waterschappen in de regio. Er worden rampenplannen gemaakt om zo goed en snel mogelijk te reageren bij een overstroming. De plannen worden regionaal en landelijk regelmatig geoefend.

Landelijke oefening

Van donderdag 30 oktober tot vrijdag 7 november 2008 is er een landelijke rampenoefening met de naam 'Waterproef', waarbij een grote overstroming wordt nagebootst. Gemeenten, waterschappen en het Rijk oefenen dan wat ze moeten doen als er een grote overstroming plaatsvindt. Ook de gemeente Pijnacker-Nootdorp oefent mee.

Deze dagen wordt er geoefend met scenario's van ergst denkbare overstromingen die de experts op watergebied nog enigszins reëel achten.

Wie is er verantwoordelijk voor het onderhoud aan duinen, dijken en andere waterkeringen?

De waterschappen (voor regio Haaglanden zijn dit het Hoogheemraadschap van Rijnland, het Hoogheemraadschap van Delfland en het hoogheemraadschap Schieland en Krimpenerwaard) en Rijkswaterstaat zorgen voor sterke dijken, duinen en dammen. Zij zorgen ervoor dat deze waterkeringen ten minste voldoen aan de door het Rijk bepaalde beschermingsnormen. Dit houdt in dat de waterkeringen bestand zijn tegen risicosituaties die eens in de 10.000 jaar kunnen optreden.

Hoe worden dijken, duinen en dammen veilig gehouden?

De drie waterschappen in de regio en Rijkswaterstaat bewaken de waterveiligheid. Zij inspecteren en onderhouden de dijken, duinen en dammen (waterkeringen). Elke vijf jaar wordt de veiligheid van de waterkeringen getoetst, net zoals dat bij een APK-keuring voor auto's gebeurt. Er wordt dus regelmatig gecontroleerd of de veiligheid nog op orde is.

De kans op een overstroming wordt door de overheid zoveel mogelijk beperkt door:

- Het onderhouden, verhogen en versterken van de dijken, duinen en dammen;
- Het geven van extra ruimte aan rivieren zodat deze beter grotere hoeveelheden water kunnen afvoeren.

Dijkbewaking

Het rijk waakt voor hoog water vanuit de zee en de grote rivieren. Wanneer dat nodig is stelt het waterschap dijkbewaking in. Er wordt dan van moment tot moment gecontroleerd of de dijken bestand zijn tegen het hoge water en of deze niet gaan scheuren of vervormen.

De gemeente waarschuwt en informeert inwoners bij een dreigende overstroming.

Ergst denkbare overstroming

Wat is een ergst denkbare overstroming?

De scenario's van de ergst denkbare overstroming geven de ergste overstromingen weer die experts nog enigszins reëel achten. De deskundigen hebben daarbij vooral gelet op het aantal mensen dat getroffen wordt, het verwachte aantal dodelijke slachtoffers en de omvang van het bedreigde gebied. De scenario's beginnen met een weersverwachting enkele dagen voordat de dijken bezwijken en lopen door tot het water niet langer stijgt. De scenario's zijn bedoeld als ondersteuning in de voorbereidingsfase van de veiligheidsketen: de werkelijkheid is (bijna) altijd anders dan waarvan in de planvorming wordt uitgegaan.

Hoe ontwikkelt zich een ergst denkbare overstroming?

Er zijn verschillende scenario's die zich kunnen voordoen, maar voor Haaglanden is het zogenaamde Kustscenario het meest ingrijpend.

Oefenscenario

Onderstaand vindt u een gedeeltelijke beschrijving van het kustscenario. Dit scenario wordt gebruikt tijdens de landelijke oefening 'Waterproef'.

De overstroming langs de kust is het gevolg van een extreem zware storm (10 – 12 Beaufort). Een depressie met winden van orkaankracht trekt over de Noordzee richting Denemarken en houdt ten minste 36 uur aan.

Acht dagen voor de overstroming ziet het KNMI in het patroon van depressies de eerste aanwijzingen voor een storm met orkaankracht. Met behulp van deze gegevens is het voor de 'Stormvloed waarschuwingdienst' (SVSD) van Rijkswaterstaat mogelijk om een eerste indicatie te geven van extreem hoge waterstanden en golven. In de daarop volgende dagen werken deze aanwijzingen steeds duidelijker door in de weersverwachtingen. Het is dan nog heel onzeker hoe de storm zich bij de Nederlandse kust zal ontwikkelen.

Vijf dagen voordat de overstroming optreedt, geven de modellen aan dat de kans op extreem hoge waterstanden nog steeds kleiner dan 20% is. Evacuatie op dat moment zal in vier van de vijf keer achteraf gezien niet nodig zijn. Het is zelfs waarschijnlijk dat de weersomstandigheden vijf dagen later niet meer zo extreem zijn.

Pas twee dagen voor de overstroming is de weersverwachting betrouwbaar genoeg om de waterstand- en golfverwachting langs de kust met voldoende nauwkeurigheid te geven. Op dat moment is het zeker dat de kust zwaar belast wordt en dat een overstroming dreigt. Maar het is nog niet duidelijk welk deel van de Nederlandse kuststrook getroffen wordt.

Pas één dag van tevoren is duidelijk waar de kern van de depressie naartoe gaat. Als die richting Zuid-Denemarken trekt en daar blijft hangen, wordt de westelijke kust van Zeeland tot aan de kop van Noord-Holland bedreigd. De locaties van de dijkdoorbraken blijven tot het laatste moment onzeker. Die zijn sterk afhankelijk van lokale weerseffecten en de actuele sterkte van de dijken.

Pas als daadwerkelijk dijkdoorbraken optreden, wordt het mogelijk de omvang van de overstroming in kaart te brengen. De windkracht is in de periode rondom de doorbraken van de waterkeringen (vooral dammen, zeeweringen en smalle duinstroken) extreem en zeer beperkend voor het handelingsperspectief van overheid, hulpverlening en burgers.

In de eerste 12 uur na de doorbraken zal de overstroming zich nog sterk uitbreiden. Als ergens langs de kust een doorbraak optreedt, heeft dit geen invloed op de kans op doorbraken op andere plekken. Zo kunnen er meerdere doorbraken langs de kust ontstaan, maar ook slechts één.

Hoe lang blijft er daadwerkelijk water staan?

De verwachting is dat dicht aan de kust gebieden relatief snel weer (nagenoeg) droog worden, ongeveer na één week. Meer landinwaarts in de regio kan het water echter maanden lang blijven staan.

Hoe lang zijn de gevolgen van een overstroming merkbaar?

Dit is per gebied afhankelijk, in sommige gebieden kan het water maanden lang blijven staan. New Orleans leert ons hoe lang het kan duren voordat een gebied weer hersteld is van een grote overstroming. Een paar jaar na dato is deze stad 'nog steeds' niet volledig hersteld. Naast de materiële schade is er uiteraard ook de psycho-sociale schade, deze schade is moeilijker te meten en te herstellen en kan nog langer voortduren.

Welk gebied in regio Haaglanden wordt het ergst getroffen?

Vrijwel de gehele regio wordt getroffen. Het zijn met name Den Haag en Westland die bij een overstroming direct worden getroffen, voor de andere gemeenten is de verwachting dat hier enige tijd overheen gaat. Hoewel het water landinwaarts (binnen de regio) later arriveert, blijft het wel langer staan. Het is dus lastig om aan te geven welk gebied het ergst wordt getroffen, omdat elk gebied op een eigen wijze zwaar wordt getroffen. Zelfs de droog gebleven gebieden kunnen indirect worden getroffen door bijvoorbeeld de orkaanschade of uitgevallen vitale infrastructuur (gas, water en energie).

Meer informatie

- www.crisis.nl
Hier leest u hoe ú zich kunt voorbereiden op een overstroming
- www.denhaag.nl/boulevard
Hier vindt u meer informatie over de laatste stand van zaken over de nieuwe Scheveningse boulevard.
- www.risicokaart.nl
Een totaal overzicht van de risico's in uw woon- en leefomgeving.
- www.ahn.nl
Een gedetailleerd overzicht van welke gebieden en gebouwen hoog gelegen zijn.
- www.rtvwest.nl
Op deze website vindt u bij een (dreigende) ramp de laatste informatie.
- www.kustvisiezuidholland.nl
Hier vindt u informatie over de zogenaamde 'zwakke schakels' aan de Zuid-Hollandse kust.
- www.hhdelfland.nl
Hier vindt u informatie over het Hoogheemraadschap van Delfland.